

PAMETEN DOM POGREŠA PAMETNEGA UPORABNIKA

upside

Matjaž Gerl je svetovalec na E-zavodu, kjer se ukvarja s presojanjem vplivov na trajnostni razvoj in s pametnimi mesti. E-zavod je eden izmed pionirjev na področju uvajanja pametnih mest v Sloveniji. Projekt Upside (program FP7) je prvi projekt Smart City v Sloveniji. S tem je Maribor postal prvo pametno mesto, projekt pa je v okolje prinesel primere dobrih praks iz Nemčije, Švedske, Nizozemske in Danske.

Matjaž Gerl

Razvoj pametnih naprav je omogočil razvoj številnih novih storitev, sistemov in rešitev, ki se lahko povezujejo v sisteme pametnih omrežij, pametnih zgradb, pametnih mest in skupnosti. Sistemi pametnih mest in pametnih zgradb so prepoznani kot področja z dobrim gospodarskim potencialom, kar se kaže tako v aktivnostih velikih družb kot v razvojnih strategijah držav in Evropske unije. Po ocenah Deloitte naj bi globalni trg naprav in storitev pametnih domov med letoma 2012 in 2017 zrasel za več kot 70 odstotkov. Google je nedavno za več kot 3 milijarde dolarjev kupil podjetje Nest Labs, ki je proizvajalec opreme za pametne domove, kar nedvomno kaže na ambicije podjetja na področju pametnih domov. Evropa medtem vidi velik inovacijski potencial v urbanih ekosistemih pametnih mest in razvojnem povezovanju mestnih administracij z industrijo in univerzami v t. i. »triple-helix« partnerstva.

V Sloveniji sta bili v procesu nastajanja Strategije pametne specializacije Slovenije področji pametnega doma in pametnih mest prepoznani kot razvojno pomembni, predvideva se tudi financiranje tovrstnih projektov z EU-sredstvi v obdobju do leta 2020. Na področju pametnih mest je močna iniciativa zrasla v Mariboru (www.smartcitymaribor.si), kjer se proces v okviru projekta UPSIDE odvija pod mentorstvom naprednih evropskih mest (Stockholm, Eindhoven, Karlsruhe). Tudi na področju pametnih domov se povezujejo nekatera slovenska podjetja z močnim razvojnim potencialom; kar na tem področju danes manjka, je testna infrastruktura, kjer bi v realnih okoliščinah razvijali in demonstrirali tehnologijo in storitve pametnih domov (npr. živi laboratorij).

Če je razumevanje koncepta pametnega doma precej poenoteno, gre pri razumevanju koncepta pametnih mest za različne interpretacije. Energetiki pametno mesto vidijo predvsem kot stopnjo razvoja, ki se začne pri pametnem števcu in nadaljuje v pametno elektrodistribucijsko omrežje soseske oziroma mesta. Interdisciplinarni pogled po drugi strani opredeljuje mesto kot pametno, kadar je njegovo upravljanje inteligentno, z integracijo ključnih funkcij mesta (mobilnost, energija, ekologija, komuniciranje ipd.) v uporabniku prijazne IKT-sisteme in rešitve. Oba pogleda nedvomno nosita v sebi velik inovacijski potencial. Sta pa danes pred enakim izzivom – kako aktivno vključiti končnega uporabnika v oblikovanje rešitev, da bodo te dejansko zaživele.

S tem problemom se soočajo na vseh nivojih, od upravljalcev pametnih omrežij, ponudnikov rešitev pametnih zgradb do snovalcev pametnih mest. Nepregledna količina pametnih tehnoloških rešitev, storitev in aplikacij je namreč na voljo, žal pa izkušnje upravljalcev javnih sistemov (energija, komunala, promet, mestne oblasti) iz različnih mest in držav kažejo, da ljudje novih možnosti niso sprejeli v zadovoljivem obsegu. Zato je nujen premik od klasičnega tehnološko determiniranega razvoja rešitev k sistemu t. i. »odprtega inoviranja«, kjer potrebe po rešitvah prihajajo neposredno od prebivalcev oziroma uporabnikov naprav in storitev. Za tak proces pa morajo obstajati izobraženi in motivirani uporabniki, ki jih lahko poimenujemo pametni uporabniki. Danes se v branži veliko pozornosti namenja prav razvoju metod in orodij za procese intenzivnega vključevanja prebivalcev/uporabnikov v razvoj produktov in storitev na področju pametnih domov in pametnih mest.

Šele s pametnim uporabnikom bo lahko področje pametnih domov in pametnih mest izkoristilo svoj tržni potencial.

